

**REPREZENTĂRI ARTISTICE
ALE IMAGINARULUI EROTIC
ÎN ROMAN**

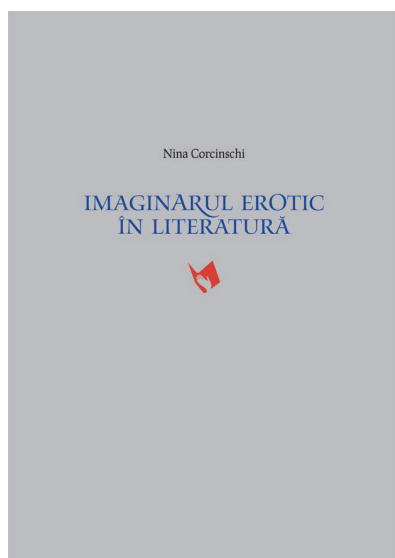
Artistic representations of the erotic imaginary in literature

Abstract: The volume of Nina Corcinschi *Imaginarul erotic în literatură* debates upon a new critical- and theoretical-literary subject and introduces in our scientific circuit some less discussed opinions but of real literary and scientific interest. The work structures in its essential data a history of the Romanian novel in point of the eroticism and the couple relations, in their cohabitation and disjunctions with the social, cultural and historical space of that time.

Keywords: eroticism, literature, couple relations, erotic models.

Rezumat: Volumul Ninei Corcinschi *Imaginarul erotic în literatură* e axat pe un subiect critic- și teoretico-literar nou și introduce în circuitul științific de la noi unele opinii mai puțin discutate, dar care prezintă un interes literar și științific real. Lucrarea configurează în datele ei esențiale o istorie a romanului românesc sub aspectul erotismului și al relațiilor de cuplu, în coabitările și disjuncțiile lor cu spațiul social, cultural și istoric al epocii respective.

Cuvinte-cheie: erotism, literatură, relații de cuplu, modele erotice.

Proaspăta lucrare științifică a Ninei Corcinschi surprinde mai întâi prin noutatea ei. Volumul *Imaginarul erotic în literatură* (Chișinău, 2017) e axat pe un subiect critic- și teoretico-literar nou și introduce în circuitul științific de la noi unele opinii mai puțin discutate, dar care prezintă un interes literar și științific real. Sincer vorbind/scriind, începutul monografiei în discuție ne cam alarmase tocmai din cauza noutății subiectului ales pentru studiere de Nina Corcinschi: teoria platoniciană a iubirii, teoria iubirii creștine, teoria stendhaliană și formele acestora de reprezentare artistică în roman. Putem numai lauda perseverența cu care autoarea analizează diversele „modele erotice” (iubirea-pasiune, iubirea de tip Don-Juan, iubirea romantică etc.), urmărindu-le recurența în literatura română. Cu cât înaintăm în lectură, ne simțim în albia unei cercetări filologico-psihologico-filozofice pertinente. Mai cu seamă în

partea analizelor pe text, Nina Corcinschi se afirmă plenar ca o cercetătoare cunoscută și recunoscută a procesului literar contemporan. După o subtilă analiză a romanului *Frunze de dor* de Ion Druță, ne delectăm cu alte analize de nota zece: a romanelor *Singur în fața dragostei* de A. Busuioc, *Adela* de G. Ibrăileanu, *Concert de muzică de Bach* de H. Papadat-Bengescu și, îndeosebi, a romanelor lui Paul Goma, văzut ca un creator „de erotologie proprie”, de tip anticomunist. „Paul Goma, afirmă autoarea, impune o erotologie trecută prin filtrul ideologiei anticomuniste. Degradarea erosului este o oglindă a degradării morale a omului într-o societate de tip totalitar”.

O noutate în critica literară de la noi e analiza romanului *Al patrulea* de Moni Stănilă, apoi și a romanului *Căsnicie* de Dan Coman. Surpriză extrem de plăcută e analiza romanelor lui Gh. Crăciun, îndeosebi a celui intitulat *Pupa russa*, și a *Music-Hall*-ului lui Al. Robot. Autoarea propune propria sa clasificare a ficțiunilor erotice, în funcție de principiul unire/destrămare a ființei îndrăgostitului și constată că romanul românesc interbelic prezintă forme variate ale „erotologiei unitive”, spre deosebire de romanul din comunism, care prefera iubirea „ca destrămare” sau, în termenii lui G. Bataille, ca „transgresiune violentă a interdictelor”. Dovadă sunt iubirile demonice, mortificatoare din *Princepele* lui E. Barbu și *Cronică de familie* a lui P. Dumitriu, în care violența devine instrument al erosului. Un capitol care merită toată aprecierea ține de personajele erosului și de strategiile de cucerire ale seducătorilor și sedușilor. Autoarea consideră că *femeia fatală* a literaturii române postbelice este Leontina, din *Pupa russa* de Gh. Crăciun, un personaj în care se citesc toate semnele vicioase ale societății comuniste. *Dandy*-ul literaturii române postbelice este considerat de Nina Corcinschi messer Ottaviano, din *Princepele* de Eugen Barbu, iar personajul oedipian – Ygor, din *Music-Hall*-ul lui Al. Robot. Don Juan, personajul mitologic al seducției, este exemplar reprezentat în literatura română prin Ion Creangă, cu moș Nichifor Coțcariul, „seducătorul arhetipal, cu o didactică ingenioasă a plăcerii, bazată pe organic și natural, prin care scriitorul reactivează impulsurile vitale și resemantizează erotic lumea”.

Un alt Don Juan al literaturii române, personajul lui Nicolae Breban, Rogulski – o rescriere livrescă a prototipului donjuanesc – e analizat de Nina Corcinschi cu subtilitate, măiestrit, convingător.

Cercetând specificul intimității în romanul postmodernist, autoarea surprinde prevalența hedonismului în detrimentul pasiunii, în sensul ei mistic. Acesta „e înlocuit de sensul «farmaceutic» al pasiunii (iubirea ca siguranță existențială, nu ontologică, iubirea ca plăcere, iubirea ca seducție, ca o confirmare de sine prin celălalt)”.

Spre deosebire de referințele preponderent teoretice din capitolul de început al monografiei, în analizele concrete observațiile autoarei sunt mai bine „sudate” cu textele literare și mai convingătoare.

Considerăm *Imaginarul erotic în literatură* un studiu serios, care merită toată aprecierea cititorului îndrăgostit de literatura etico-estetică sănătoasă.

Ion CIOCANU
Institutul de Filologie al AȘM
(Chișinău)